

Redactarea unui eseu

IULIA IORDĂCHESCU, filolog

Dragă cititorule, cu siguranță că îți sunt familiare formulările de tipul: *concepe un eseu liber, în care să evidențiezi...; scrie un eseu despre...; dezvoltă, într-un eseu nestructurat, ideea...; pornind de la..., elaborează un eseu argumentativ pe tema propusă; pornind de la afirmația dată, redactează un eseu liber... etc., etc.*

Presupunem că redactarea unui eseu, oricare ar fi acesta, ți-a creat probleme de multe ori.

Discutând cu câțiva elevi de la diferite instituții de învățământ am constatat că, în medie, un elev (de gimnaziu sau de liceu) trebuie să redacteze două eseuri pe săptămână. De regulă, acestea se scriu la limba română, la limbi străine, mai rar la istorie, geografie, biologie, dar și la arta plastică, educația muzicală sau educația tehnologică (*sic!*).

Pentru a-ți facilita munca de redactare a unui eseu venim cu unele precizări, sugestii, care, considerăm noi, nu sunt deloc de neglijat. Insistăm asupra acestui subiect și din motivul că de-a lungul mai multor ani, puțini elevi se angajează în concursul de creație pe care îl lansează revista noastră la secțiunea **eseu**.

Redactarea unui eseu cere producerea unui răspuns liber, în cazul **eseului nestructurat**, sau a unui răspuns în conformitate cu un set de cerințe, dacă e vorba de un **eseu structurat**. Diferența esențială dintre cele două tipuri de eseuri constă, deci, în gradul de direcționare a sarcinii și, im-

plicit, în libertatea și capacitatea elevului de a-și organiza ideile.

Eseul este un studiu de proporții restrânse asupra unor teme filosofice, literare sau științifice, compus cu mijloace originale, fără pretenția de a epuiza problema (DEX, ed. a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996).

Îți propunem și alte definiții ale acestui cuvânt: *eseu* (fr. *essai* = „încercare”; lat. *exagium* = „greutate, tensiune”). „Operă grupând diverse reflecții sau tratând un subiect fără pretenția epuizării lui” (Irina Petraș); „Orice eseu constituie un act de cunoaștere, de un anumit tip, orientat spre universal, prin metode individuale” (A. Marino).

Piele

Din manualul de *Literatura română*, clasa a XII-a (autori: Mihai Cimpoi, Constantin Șchiopu, Editura *Litera*, Chișinău, 2001), am selectat câteva caracteristici ale eseului. Așadar, eseul:

- propune ca obiect al cunoașterii un adevăr propriu, subiectiv, posibil, parțial, valabil pentru un anumit stadiu al evoluției spirituale a eseistului;
- este un raport variabil între spontaneitate și reflecție, între fantezie și rigoare;
- refuză orice normă: mizează pe improvizație, pe fragmentarism, pe lipsa de rigoare, care nu înseamnă și lipsă de coerență;
- manifestă indiferență față de documentația excesivă (aparatură critică, note, critici savante);
- permite asocierea liberă de idei în jurul unor puncte de vedere;
- stilul eseistic mizează pe calitățile particulare ale narațiunii: naturalețe, armonie, concizie, simplitate, recursul la fapte inedite, pitorești din viața și opera unor personalități, limbaj aforistic, umor etc.

Într-o altă formulă, dragă cititorule, vine către tine cu sugestii concrete de redactare a unui text, în cazul nostru, a unui **eseu**, scriitorul, filosoful, omul de cultură Gabriel Liiceanu:

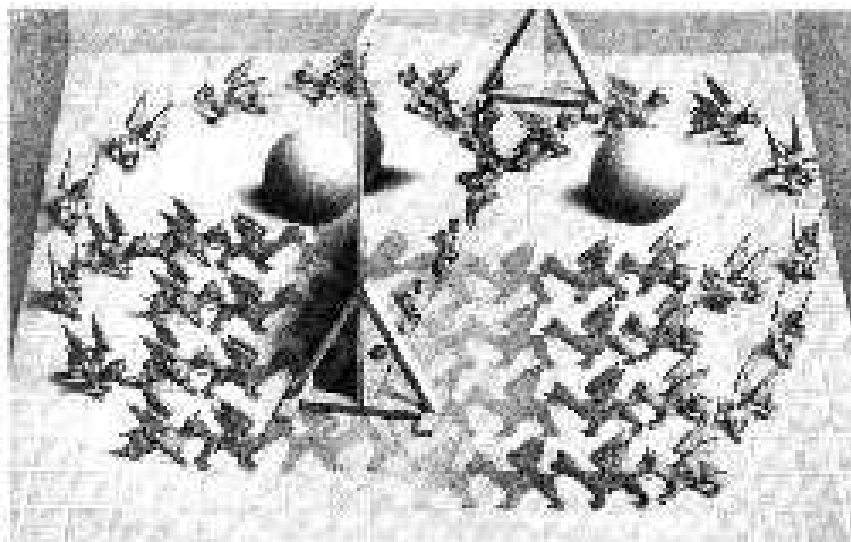
„Când cineva începe «să scrie», adică atunci când compune un text și devine «autor», lucrul acesta echivalează ca semnificație, pe altă parte a vieții, cu deprinderea vorbitului. Dar niciun copil nu își surprinde părinții, începând să vorbească de pe o zi pe alta. În scris e la fel: există «încercări», debuturi, poticneli, rateuri, stângăcii. Punerea în pagină și dozarea cuvintelor, raportul dintre ce vrei să spui și felul în care ajungi să spui se formează de-a lungul anilor, trecând prin disonanțe, prețiozități juvenile, clișee, teribilisme de început. În disciplinele umaniste pericolul care pândeste orice debut este ermetis-

mul, vorbirea întortocheată, risipa de cunoștințe, citarea în exces, abuzul de termeni tehnici, pe scurt, toate strategiile imaginabile, care, menite să scoată în evidență eul auctorial, nu fac decât să sperie, să plictisească și să îndepărteze publicul. Aproape orice debut seamănă cu o paradă. Tânărul care începe să scrie își zdrobește prezumtivul cititor cu neologisme, grecisme, sanscritisme și îl îngroapă pe acesta într-o mare de nume proprii («bibliografia»), pentru ca celălalt să înțeleagă cât de mult a citit el și că, iată, deși e atât de tânăr, e deja un om «format». Așa stând lucrurile, debutantul nu slujește de fapt subiectul despre care scrie. El nu a ajuns să afle că meritul lui e cu atât mai mare cu cât mai puțin este sesizată prezența lui în pagină, cu cât mai mult cititorul reușește să «uite» că textul pe care îl citește are un autor.

Ei bine, în textul lui Ștefan, *Religiile contemporane japoneze* (este vorba de fiul scriitorului – nota red.), nu se afla nimic din toate acestea. Totul era de o *onestitate* fără cusur, ceea ce înseamnă că paginile acelea se născuseră nu din vanitatea instalării în pagină, ci din bucuria pură de a transmite altora ceea ce el își imagina că ei nu aveau de unde să știe. Erau pagini care se iviseră pe lume din bunătate, din nevoia pură de a împărtăși. Era *un text de însoțire*: cineva te lua de mână și îți arăta ceea ce el ajunsese să descopere înaintea ta. Cel care scrisese paginile pe care le aveam în față intuise de la bun început secretul scrisului: intrarea în comuniune prin *nevoia de a pune la dispoziție*. Iar la dispoziție pot fi puse emoții, experiențe, gânduri, cunoștințe...” (Gabriel Liiceanu, *Ușa interzisă*, ed. a doua, rev., Editura *Humanitas*, București, 2003).

Dragă prietene, având sugestiile respective la îndemână, îndrăznește să așterni emoțiile, experiențele, cunoștințele și, mai ales, gândurile proprii privind un subiect propus de noi (vezi condițiile concursului în paginile revistei nr.2) sau un subiect ales de tine.

Te așteptăm cu materiale inedite.

Oglindă magică